

مجموعه نقد و هنرشناسی

تصاویر

دیوارنوشته های انقلاب

به مناسبت چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران

بهمن ۱۳۶۱

مرکز انتشارات علمی و فرهنگی

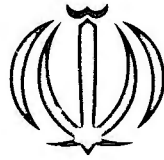
دیوار نوشته‌های عصر انقلاب، موقن‌ترین و گویاترین آلبوم خبری یا روزنامه‌ای
حقیقو از نخستین روزهای انقلاب اسلامی ایران است که به دست مردم حقیقو و
حق طلب، بر صفحات در و دیوار شهر و روستا نوشته شده و زبانی، انتشار یافته
است.

مرور در مضمون این نوشته‌ها — به وجهی دیگر — ماهیت انقلاب ایران، و
شرکت همه جانبه اقشار مختلف مردم، و خواست به حق آنان را روشن نموده و
یادآور می‌شود که این نهضت، نه مولود تضادهای طبقاتی بوده و نه محرک تفسیرها
و تعبیرهای اسلام انقلابی؛ بلکه نهضتی است از تپ نهضت پیامبران یعنی
برخاسته از خودآگاهی الهی یا خداآگاهی که ریشه‌اش در عمق خاک اسلام فرو
رفته و از آن مبدأ فیض اشراب شده تا پیکر خشک و ترک خورده جامعه را از آب
حیات و پُر زلال خویش سیراب کند.

تصاویر دیوار نوشته‌های انقلاب، محاکات چنان سند پر افتخار، و چنین
پیام روح بخشی است.

اسکن شد

دیوار نوشته‌های انقلاب

مجموعه نقد و هنرشناسی

تصاویر

دیوار نوشته های انقلاب

به مناسبت چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران

بهمن ۱۳۶۱

مرکز انتشارات علمی و فرهنگی

مرکز انتشارات علمی و فرهنگی

وابسته به

وزارت فرهنگ و آموزش عالی

یک هزار نسخه از این کتاب در سال ۱۳۶۱ در چاپخانه مرکز انتشارات علمی و فرهنگی چاپ شد
کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تحلیل نهضت کنونی ایران، چه برای مردم معاصر که خود در آن شرکت دارند و چه برای آیندگان تاریخ که بخواهند درباره آن قضاوت نمایند، هم اکنون امری ضروری و حیاتی است و اینکه مردم ما فعلاً در متن جریان نهضت قرار دارند، آنها را از تحلیل ماهیت نهضت بی نیاز نمی کند. هر نهضت، در حالی که در جریان است، برای مردمی که در متن آن قرار دارند بیشتر نیازمند به تحلیل و بررسی است تا مردمی که در خارج و یا حاشیه قرار دارند.

تشخیص ماهیت نهضت از راه بررسی علل و ریشه هایی که زمینه نهضت را فراهم کرده است، و همچنین هدفهای نهضت و شعارهایی که به نهضت قدرت و حیات و حرکت می بخشد، امکان پذیر است.^۱

شعارهای مردم را در نخستین روزهای انقلاب به یاد آوریم؛ در تمامی آن شعارها، هم جنبه مردمی انقلاب و هم ماهیت بارز اسلامی آن را جلوه گر خواهیم یافت.

مردم چون از رادیو و تلویزیون و روزنامه حَقگو محروم بودند، ناگزیر برای اظهارخواست میرم - و آرزوی دیرینه خود، یعنی حاکمیت اسلام و احیا و رونق جامعه اسلامی، راههای دیگری را که در دسترسشان بود برگزیدند، و از جمله با استفاده از دیوار پیام خود - ملت برانگیز و طاغوت شکن - را در سراسر ایران پخش کردند.

شعارهایی که مردم بر دیوارهای شهرها و شهرکها و دهات می نوشتند خودرو بود، کسی آنها را املا نمی کرد، از دل و جان مردم برمی خاست، و عمیقترین عواطف و آمال آنها را منعکس می ساخت. و به این ترتیب دیوار نوشته های انقلاب به صورت گویاترین و صادقترین زبان مسلمانان مبارز و همچنین اصیلترین و معتبرترین اسناد و مدارک انقلاب اسلامی درآمدند.

دشمن هم از آغاز به کاری بودن این سلاح مردمی پی برد و همه نیروهای اهریمنی امنیتی خود را برای مقابله با آن بسیج کرد. عملاً استبداد را مأمور محو آنها از صفحات شهر و روستا ساخت. لیکن ننگ او با رنگ پاک نشد و در ازاء هر زدوده ای صد نوشته رخ نمود.

شعارها چون از اعماق جامعه برون می جوشید، از صفا و سادگی و روشنی، از ذوق سالم و تشخیص درست، القصه از طبیعت بی شایبه و فطرت پاک انبوه مردم محروم خبر می داد. گاه عصبی و

۱- نقل با تصرف از کتاب «نهضتهای اسلامی در صدساله اخیر»، تألیف استاد شهید مرتضی مطهری.

خشم‌آلود (این شاه امر یکایی اعدام باید گردد)، گاه پرصلابت و والا (زنده و جاوید باد راه شهیدان ما) و عموماً موزون و مسجع و در عین بی تکلفی هنرمندانه و دلنشین بود.

جنگ و گریز در «دیوار نوشته‌ها» بازتاب می‌یافت. به مقتضای شرایط زمانی و مکانی، انواع ابتکارها و نوآوریها در کاربرد رنگ، انتخاب وسایل، گزینش محل و موقعیت، استفاده از ایجاز در کلام و جز آن بروز نمود. برای دیوارهای با نمای آجری، سنگی، سیمانی، کاهگلی، رنگهای متناسب مصرف شد. گاهی نیز شابلن به کمک مردم شتافت تا کار سریعتر انجام گیرد و نوشته فرم‌دارتر شود. رنگها از عواطف حاکی بودند: رنگ قرمز به شعارهای آتشین انقلابی حدت می‌بخشید، رنگ سیاه از استواری و ثبات و وقار نشان داشت و رنگ سفید صفوت و خلوص و نزهت را صلا می‌داد.

شعارها، بسته به نوع مهارت کاتب، گاهی به خط نسخ و گاهی هم به خط نستعلیق نوشته می‌شدند. اگر کاتب فرصتی می‌یافت، شور انقلابی را با تفتن هنری درهم می‌آمیخت. چهره‌های انقلابی محبوب مردم نیز در دیوار نوشته‌ها به صورت تصویر شابلنی جلوه‌گر شدند. مردم رهبر کبیر خود را از این راه به رخ می‌کشیدند و به کوری چشم دشمن بزرگ و گرامی می‌داشتند.

دیوار نوشته‌های انقلاب مجموعه عکسهایی است که از همین اسناد انقلابی دست اول و بی‌خداشته برداشته شده تا یاد روزهای پرجوش و خروش انقلاب اسلامی را تا نخستین پیروزی قطعی آن زنده نگه‌دارد. این مجموعه گزیده‌ای است از آلبوم مرتضی ممیز و فرآورده او که در «موزه هنرهای معاصر ایران» نگهداری می‌شود.

این جنگ پیش از همه به شهیدان راه انقلاب اسلامی تعلق دارد و از این روزه روح پرفتح آنان تقدیم می‌شود.

مرکز انتشارات علمی و فرهنگی

کتابخانه تخصصی
موزه آستان قدس
تاسیس ۱۳۷۲

۱۷ شهریور ۵۷- یوم الله. تظاهرات چند صد هزار نفری مردم تهران در همان ساعات نخست در میدان ژاله (شهدا) و خیابانهای اطراف آن و مناطق جنوب شهر توسط نظامیان به گلوله بسته شد.

مردم با نوشتن شعارهای مختلف روی دیوارها، تنفر خود را از شاه و حکومت نظامی وی اعلام می کردند، ولی عوامل دولتی (ساواک) بلافاصله آن شعارها را با رنگ می پوشاندند.

۱۵ مهر ۵۷ — آغاز اعتصابات سراسری معلمان، کارمندان، کارگران و محصلین کشور؛ بعداً نیز مطبوعات به علت وجود سانسور شدید به حلقهٔ اعتصاب پیوستند.

درد خلق ملهنا
په گنگر اعتصامی
درد به روح پاک شه ار راه آزادم
نفسه
برق ما پدوات

وارد خون ارتشی اسرائیل تمام حکمت است
شور و غرور
شور و غرور
شور و غرور

شاه برای سرکوب کردن مردم مسلمان و آتش گشودن به روی آنها، از دژخیمان اسرائیل نیز استفاده کرد.

تا ۳۰ آبان تعطیل

مدارسی به عنوان

اعتراض به فکرم

صیانت بارها و

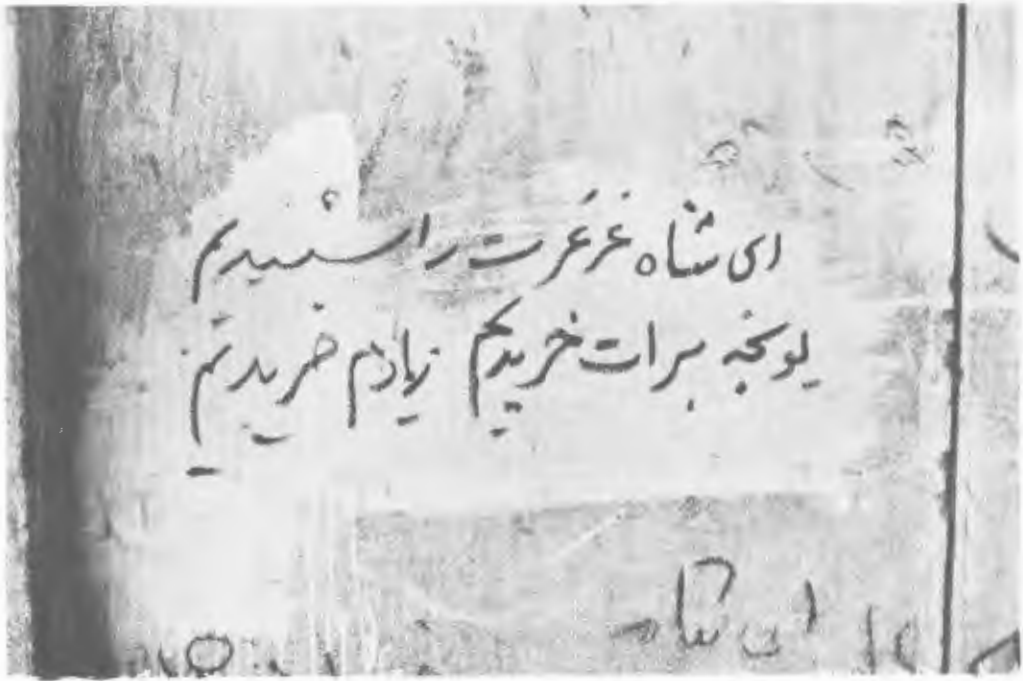
العام بواسطه های

برادران اسلام

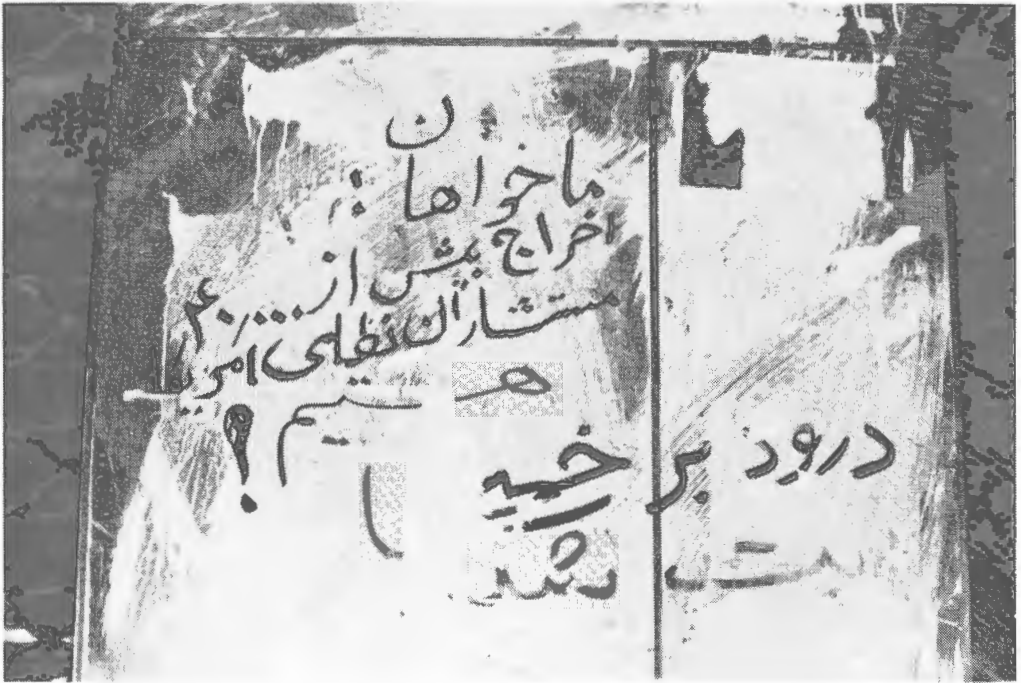
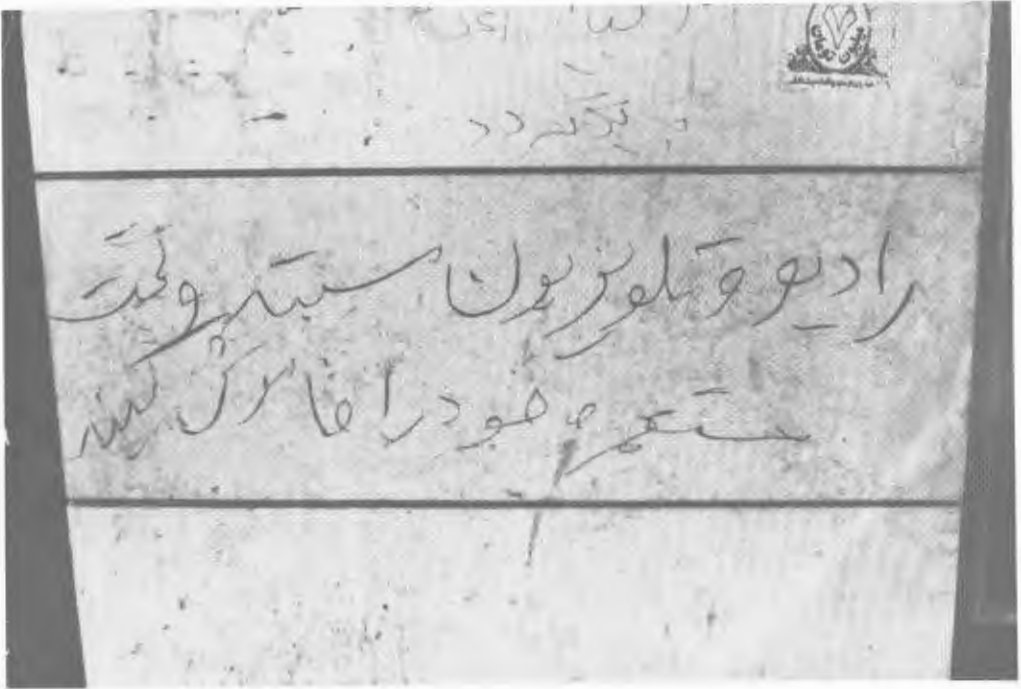

۱۳ آبان ۵۷— مأموران نظامی به تظاهرکنندگان که اکثراً از دانش آموزان و دانشجویان بودند تیراندازی کردند که منجر به کشته شدن ۶۴ تظاهرکننده شد. این روز به روز دانش آموز نامگذاری شد.

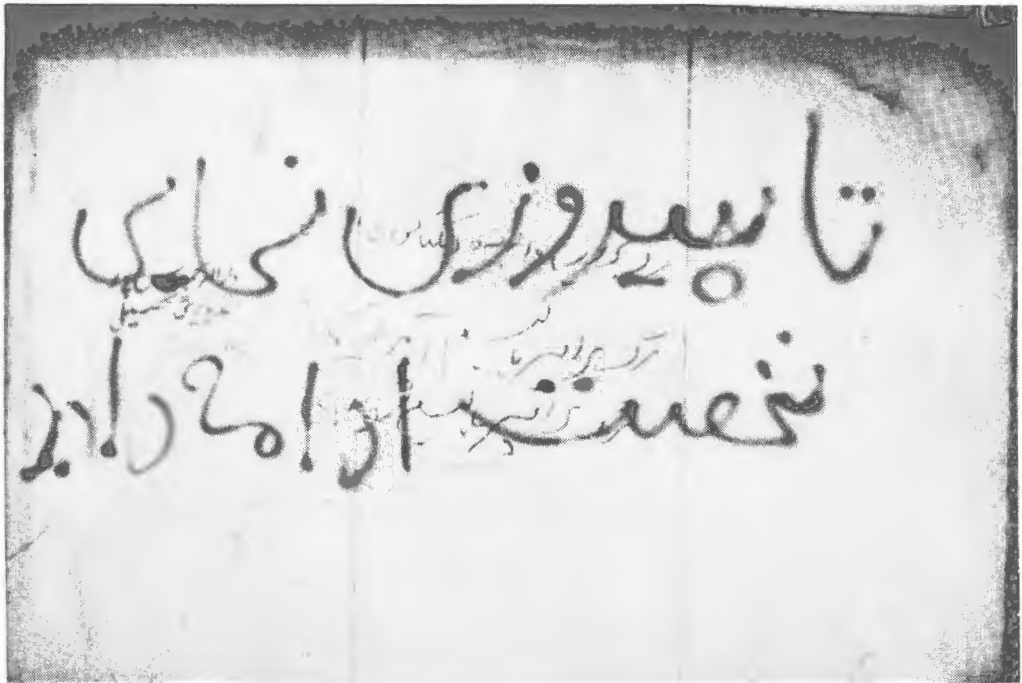

پس از شکست دولت شریف امامی، شاه در تلوویزیون ظاهر شد و به اشتباهات خود اعتراف کرد و از مردم تقاضای کمک و همکاری نمود.

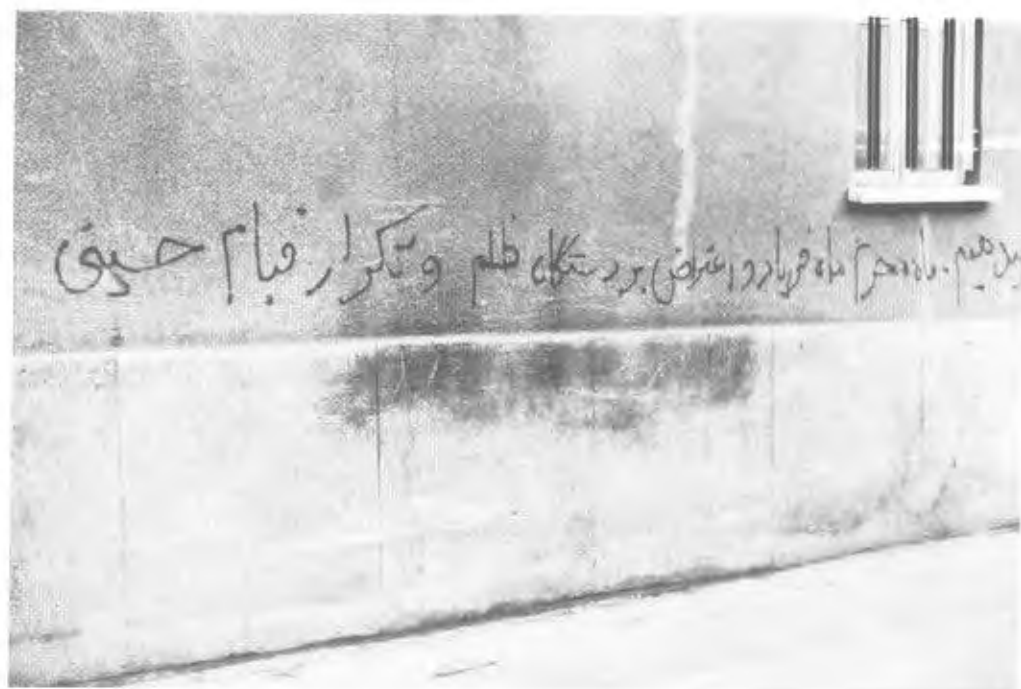

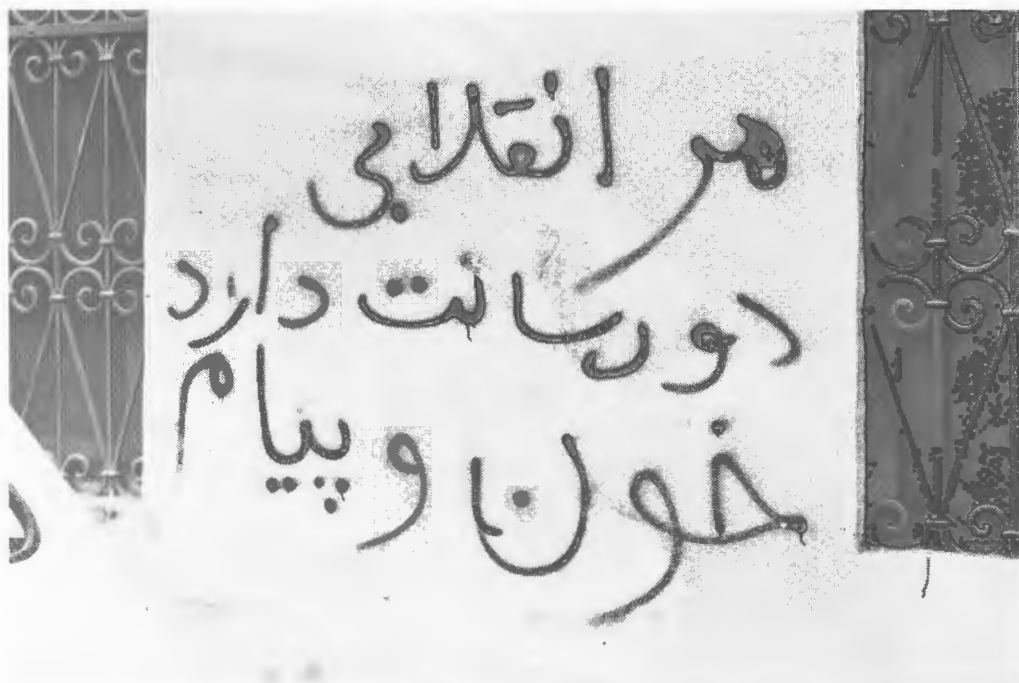
برنامه‌های رادیو و تلویزیون که به علت اعتصاب کارکنان آن تعطیل، و بدست مأموران نظامی افتاده بود، توسط مردم تحریم شد.

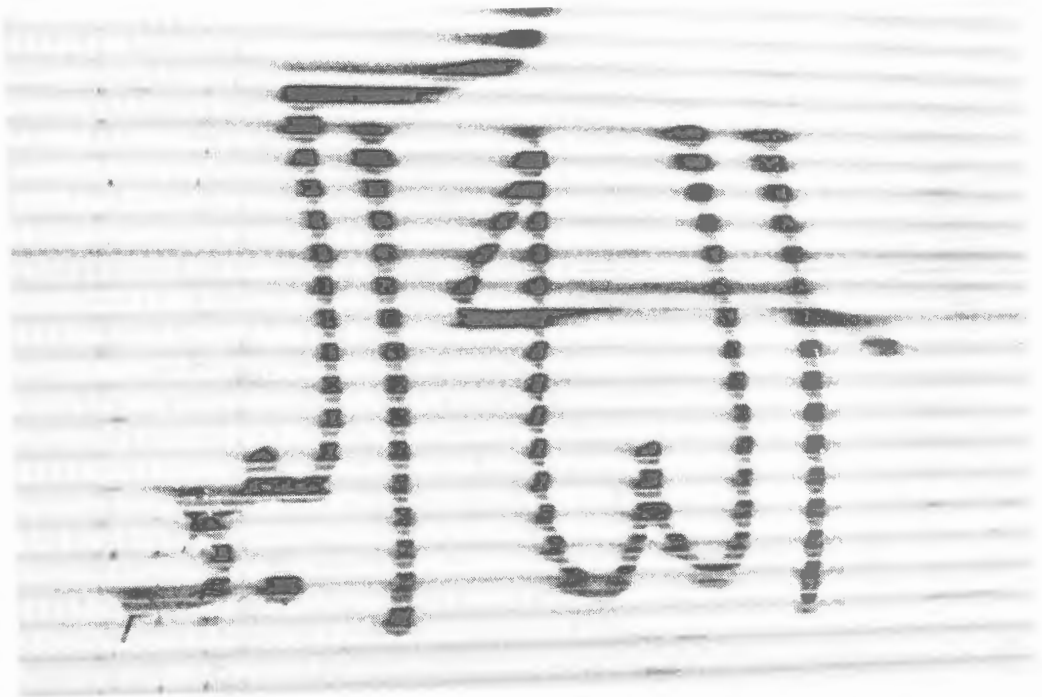

۱۰ آذر ۵۷— به مناسبت شب اول محرم، مردم در سراسر کشور به بالای بامها رفتند و با شعارهای سیاسی و بانگ الله اکبر، شکل تازه‌ای به مبارزات خود دادند و به این ترتیب با حکومت نظامی مقابله کردند.

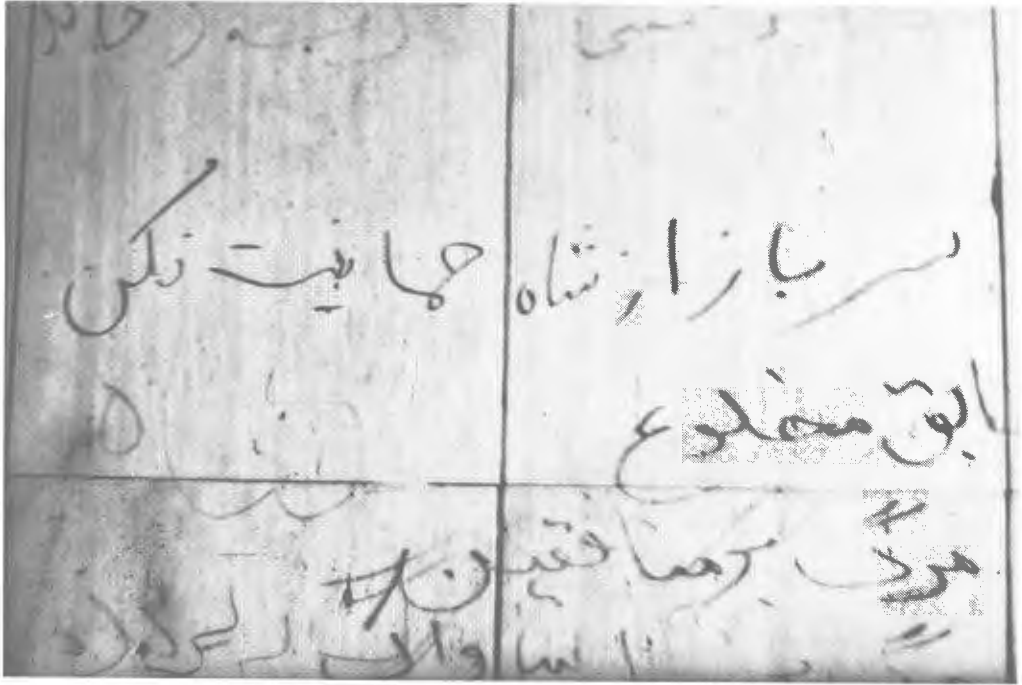

باز هار کا گوسالہ
باز ہم بدتر نوارہ

دروازہ مَدَن
بافتن عامر با
سرگزر شاہ

ازہاری در نطق خود در مجلس مدعی شد کہ بانگ اللہ اکبر مخالفین، از صدای نوار ضبط صوت است، ولی تظاهرات میلیونیِ فردای مردم، جواب دندان شکنی به او داد.

۱۲ آذر ۵۷ - امام خمینی طی اعلامیه ای از سر بازار خواست که از یاد گانها بگزیزند.

لا اله الا الله

امروز و سه روز

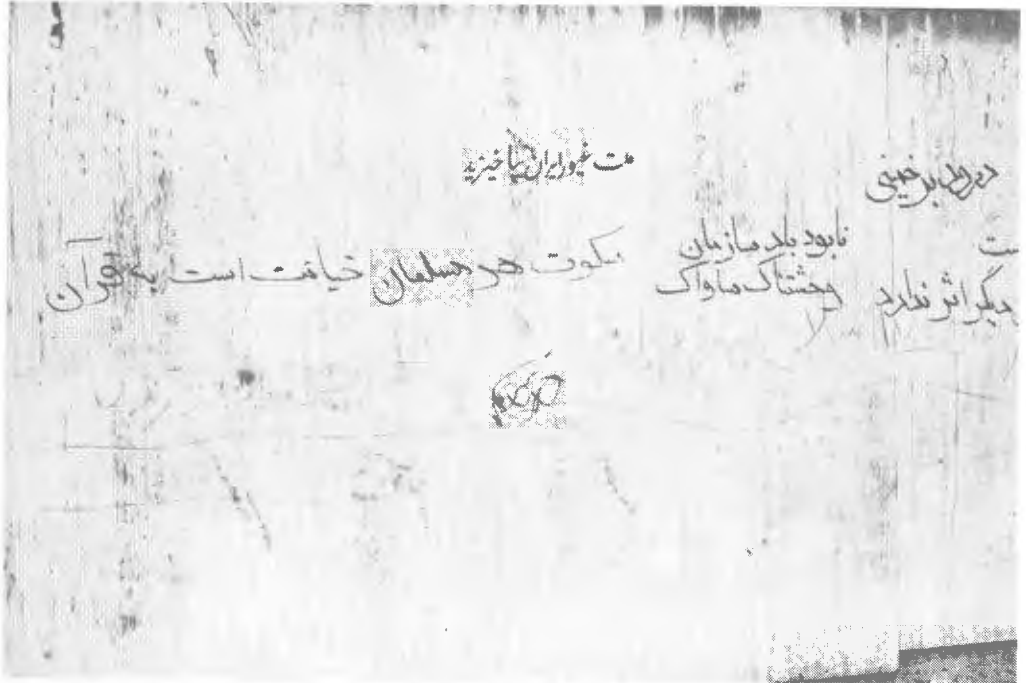
در پارک ما با عشاق

عرباز می فریاد

دختر بخور شیف

خسته و رادیو

آن

تقی روحانی - سخنگوی دولت نظامی - در روز عاشورا، اعلامیه تهدیدآمیز دولت را از رادیو قرائت کرد.

امریکا کو خالی است
و بینا اگر احمی است

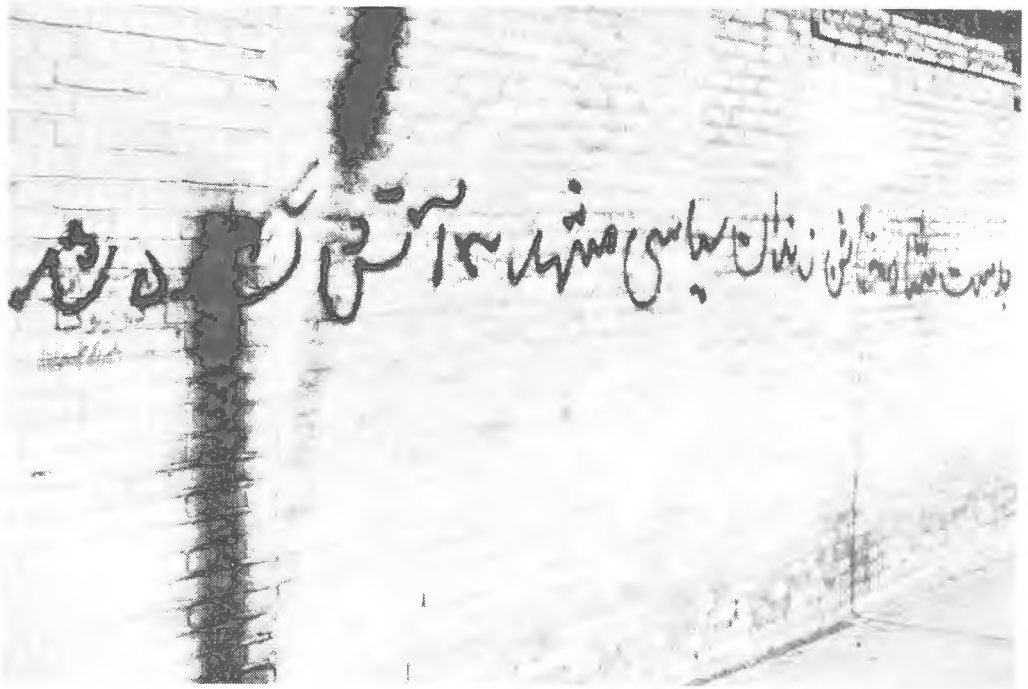
مشهد
صفت نفق - گرفتار خوشخواران
ریم سناک قرار گرفت وزیر
رگبار مسلسل سید گشته

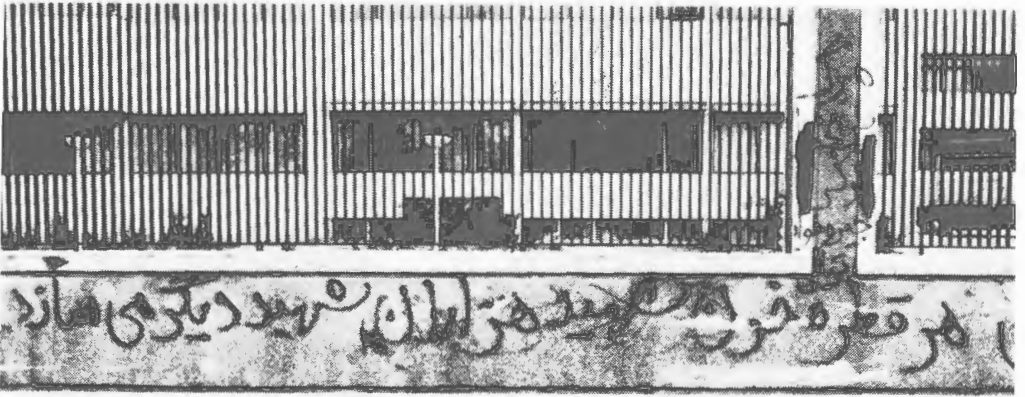

فرج به بهانه زیارت، و در واقع برای فریب مردم و جلب رضایت برخی از روحانیون نسبت به حفظ و بقای رژیم سلطنتی، عازم نجف اشرف شد.

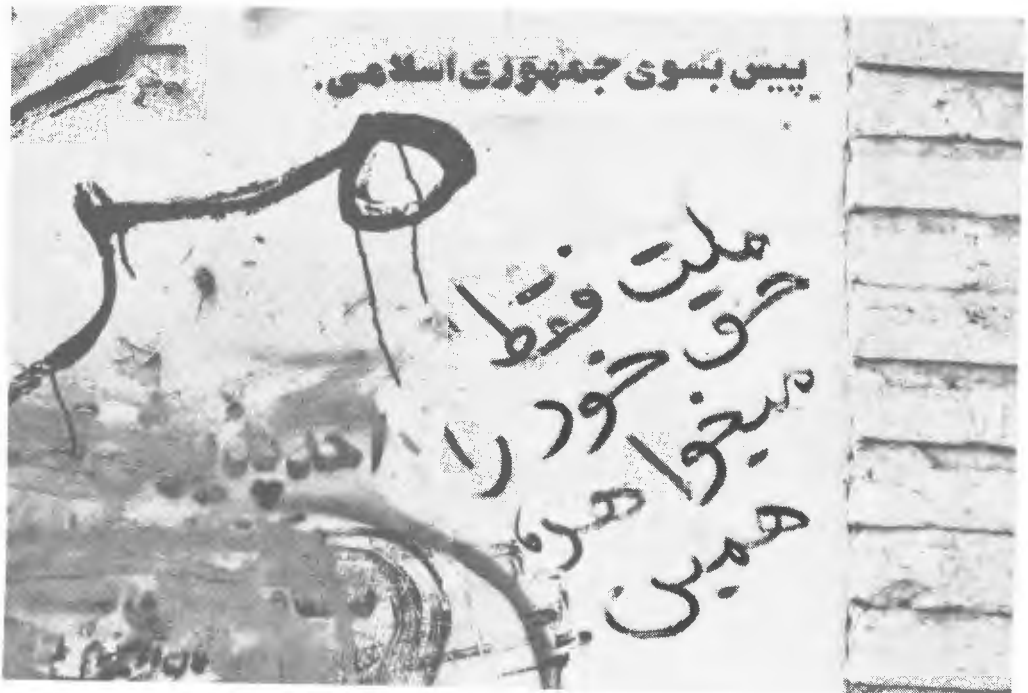

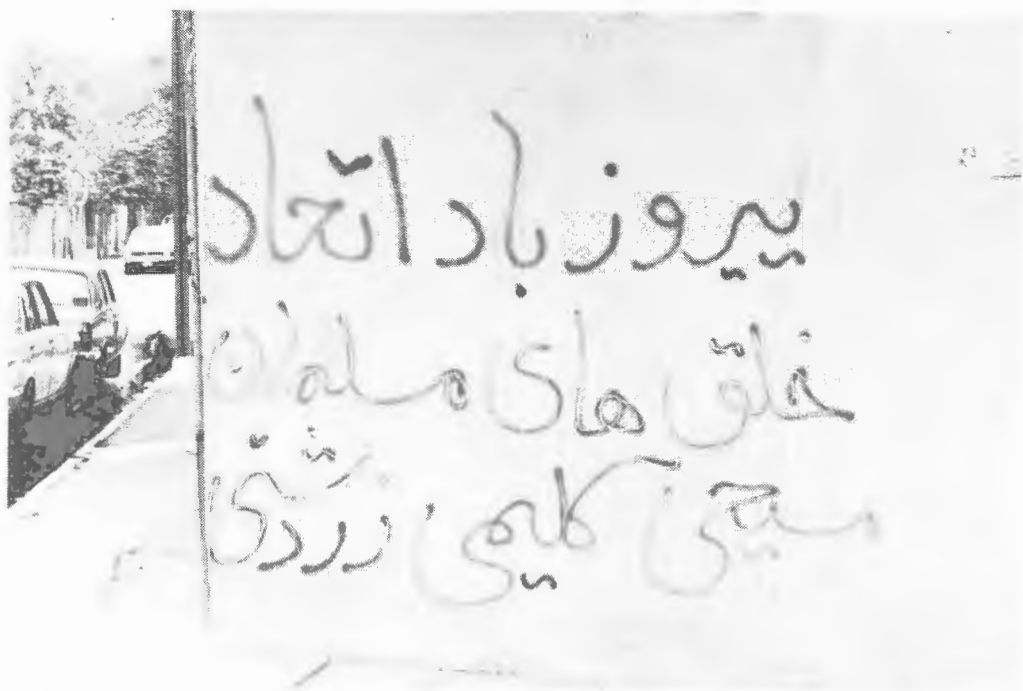

محمد علی قاسمی
 ماہر
 اللہ اکبر خمینی رحبر ہی رحیمہ حبیب شاہزاد
 ہشتنگر

محمد مراد سید علی احمدی
 باغ نوری
 ہشتنگر

هموطنان مسیحی، سالگرد تولد حضرت مسیح را جشن نگرفتند. آنها با این عمل همبستگی خود را با نهضت اعلام کردند.

زبان به ما میروشن
می غیرتان هستند

۵ دی ۵۷ - کامران نجات‌اللهی در میان تحصن دانشگاهیان، در محل وزارت علوم، با گلوله ناشناسی به شهادت رسید.

فردا عزای کبری بفاطمه گنت، مشهد
۵۷/۱۰/۱۹

۱۰ دی ۵۷ - امام خمینی به مناسبت کشتار وحشیانه دولت نظامی در مشهد، اعلام عزای عمومی کرد.

۱۲ دی ۵۷- پس از شکست دولت از هاری، بختیار تشکیل کابینه غیرنظامی را برای دولت پذیرفت و از مجلس شورای ملی رأی اعتماد گرفت.

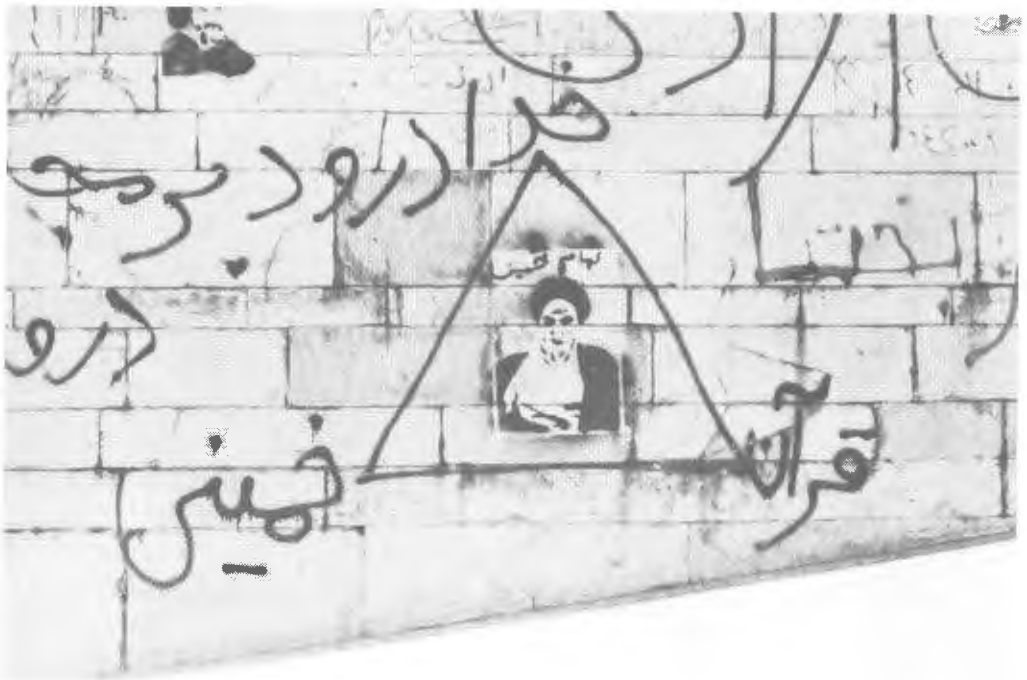
بازار نمي کسک
نه شاه مفرودم نه کنتا
کنته مفرودم با امتياز
روزگار

بازار نمي کسک
بازار نمي کسک
بازار نمي کسک

کتابخانه تخصصی
تاریخ و تمدن ایران
تاسیس
۱۳۷۴

سر باز بیدار شو

شید قلب تاریخ است
شاهنک تاریخ است

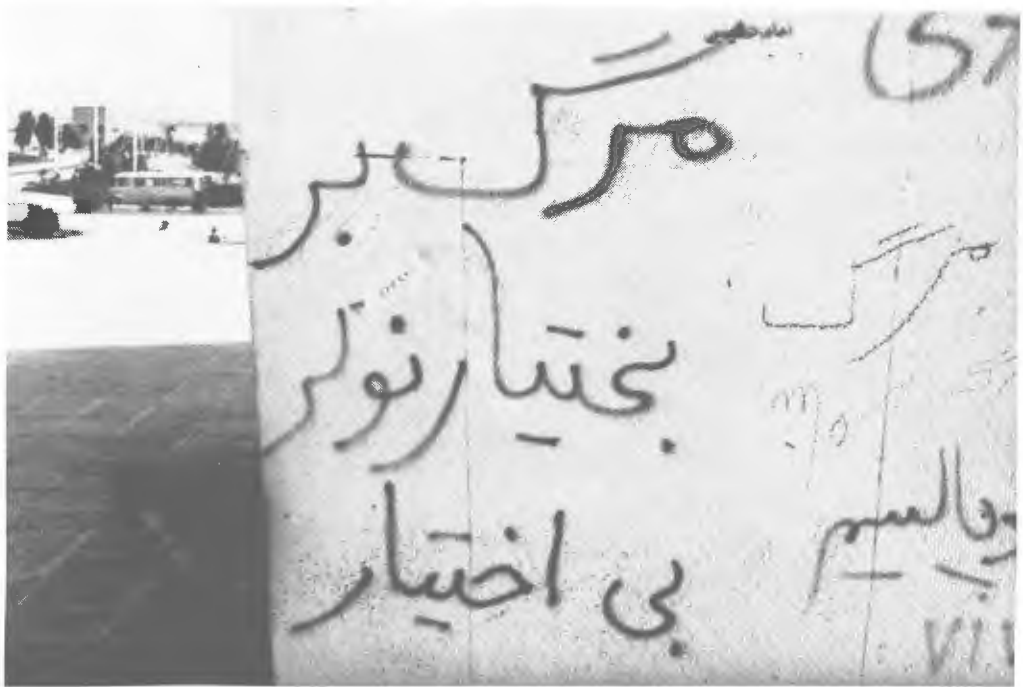
۹. اکتوبر ۱۹۷۱ء
پرویز بادر ازہ ملت

روز بروز مہینہ
نمبر ۱۰۰۰ پی ایچ ڈی
شیخہ فرگنہ نسیم نیشور اور

درواں ہر اللہ
حسینی بت شکن

Shah is anti-God

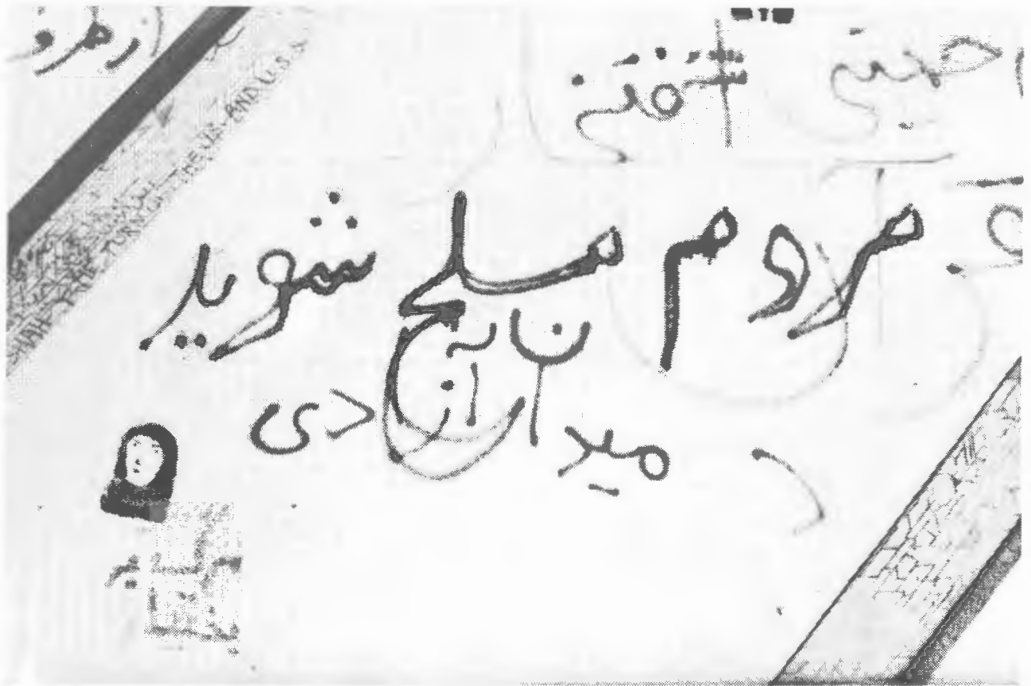

ای ملت ایران
دانش روز پیر و زکی نزدیک است

بی اختیار اگر کنار بروی ملت ایران بشیره و تریاکت
رانا آخر عمر که تاهت تا بین می کنند
از طرف و افورجا

۱۷ دی
شماره در بسیار
اسیر عالم

درد و غم
تاریخ ۱۷ دی ۵۷
تاریخ عمومی

۱۷ دی ۵۷ - از طرف امام خمینی، مراجع تقلید و جامعه روحانیت، روز هجدهم دی ماه به یاد شهیدان هفته پیش، روز عزای عمومی اعلام شد.

۶۶۷۷۲۴
۲۲۸۱۰۵
۷۵۳۶۰۰
۷۵۳۶۵۱

جهت کمک و معاضدت سازماندهی مبارزات دانشجویی
در تهران

VIVA KHOMENI

حالا دینگر حباب
گلوله را باطلون
می رهم
دین زوی نکلن - کمال

برقرار باد حکومت

که همه

حکومت برپا است
نظام شاهنشاهی منوع فاد است
جمهوری اسلامی منقاد عدل و داد است

علی بزن درو پهلوی

۸۲۸
مسجد حضرت عباس (ع)
مسجد حضرت عباس (ع)

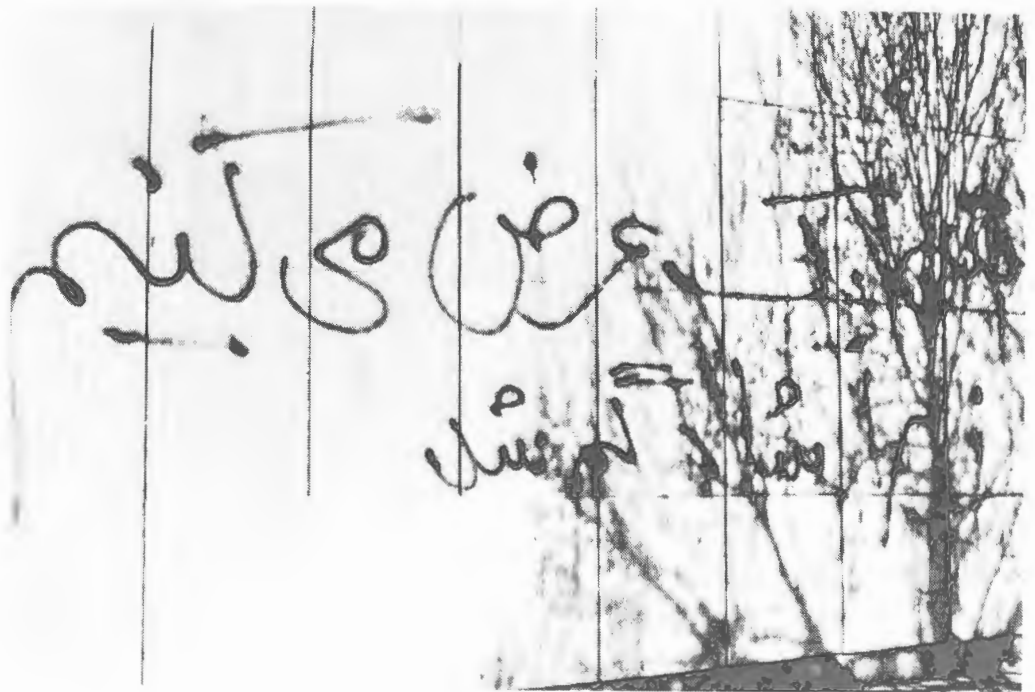

مردم اسامی کوچه ها و خیابانها را به ذوق و سلیقه خویش تغییر می دادند.

۲۳ دی ۵۷— شاه، شورای سلطنت را به عنوان زمینه‌ای برای تثبیت سلطنت و فرار خود از کشور تشکیل داد.

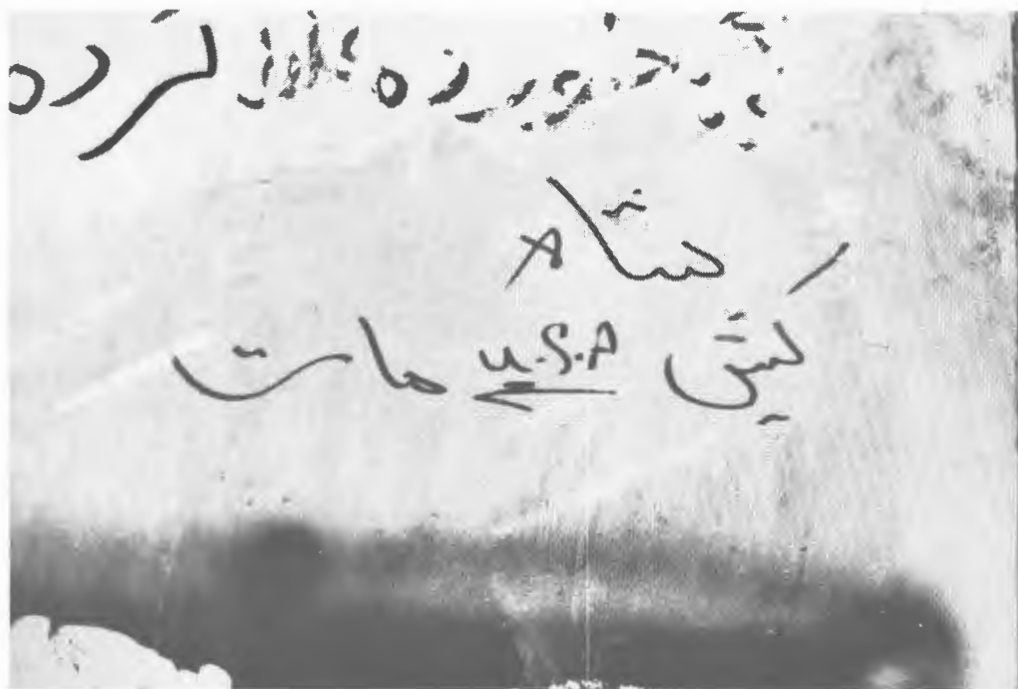
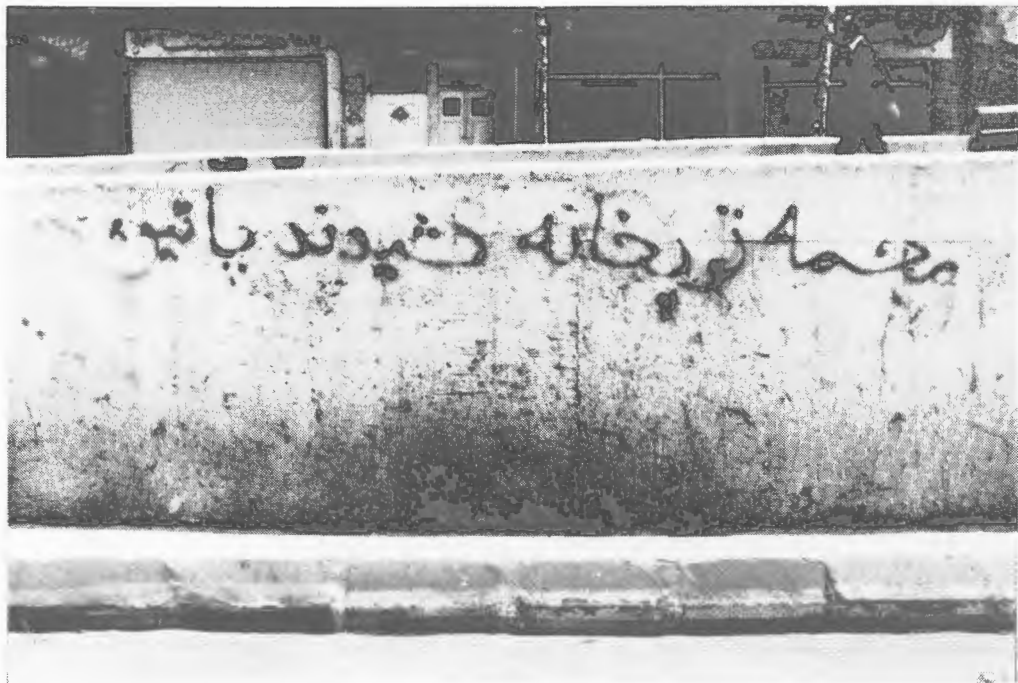

روز یکشنبه ۱۶
رنگارنگ
نوبت - با مختیار
است

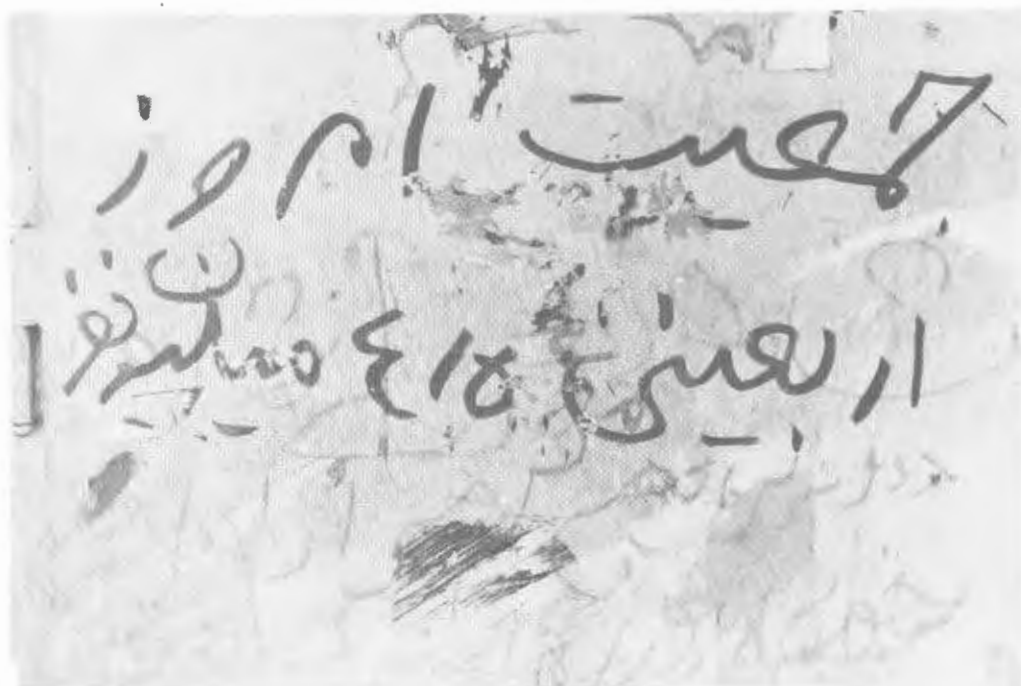
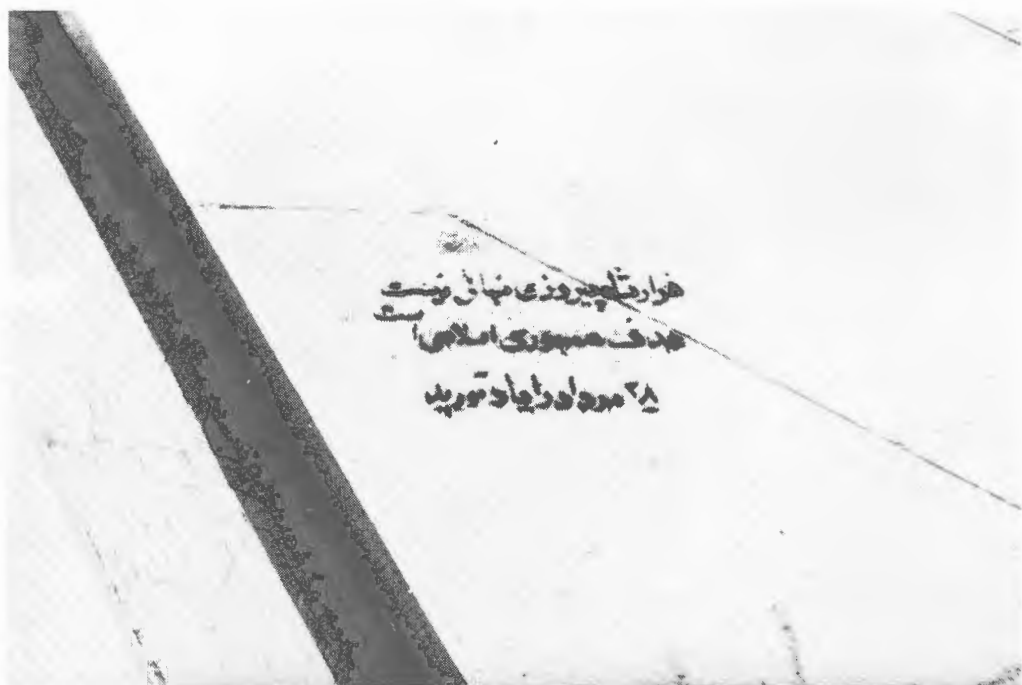
بالتبت
نوبت مختیار
نوبت مختیار
نوبت مختیار
است

۲۶ دی ۵۷ - امام خمینی ضمن پیامی فرمودند: به وکلای غیرقانونی مجلسین اخطار می شود که از رفتن به مجلس احتراز کنند و در صورت تخلف مورد مواخذه ملت شریف قرار خواهند گرفت.

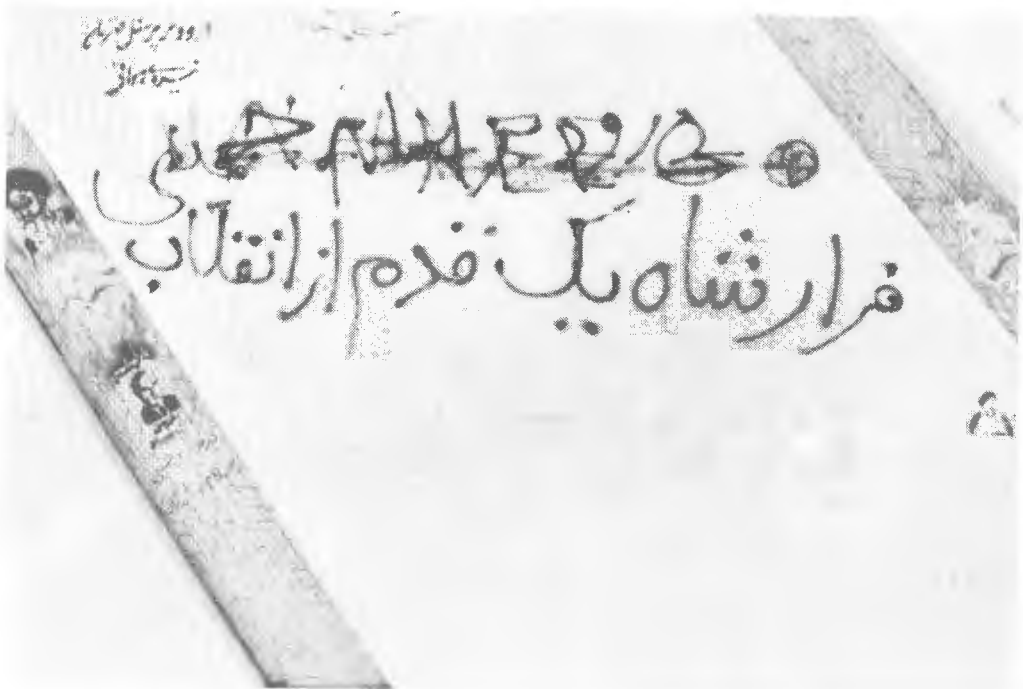
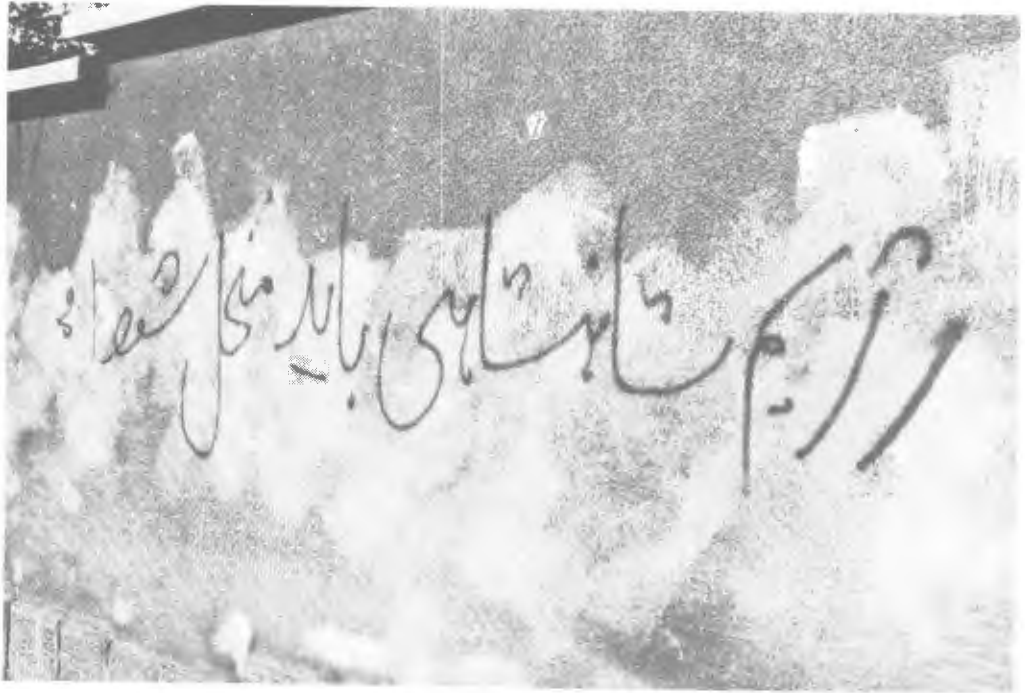
۲۷ دی ۵۷ — مردم، مجسمه شاه را در میدان توپخانه (امام خمینی — تهران) و دیگر میادین در تهران و شهرستانها به پائین کشیدند.

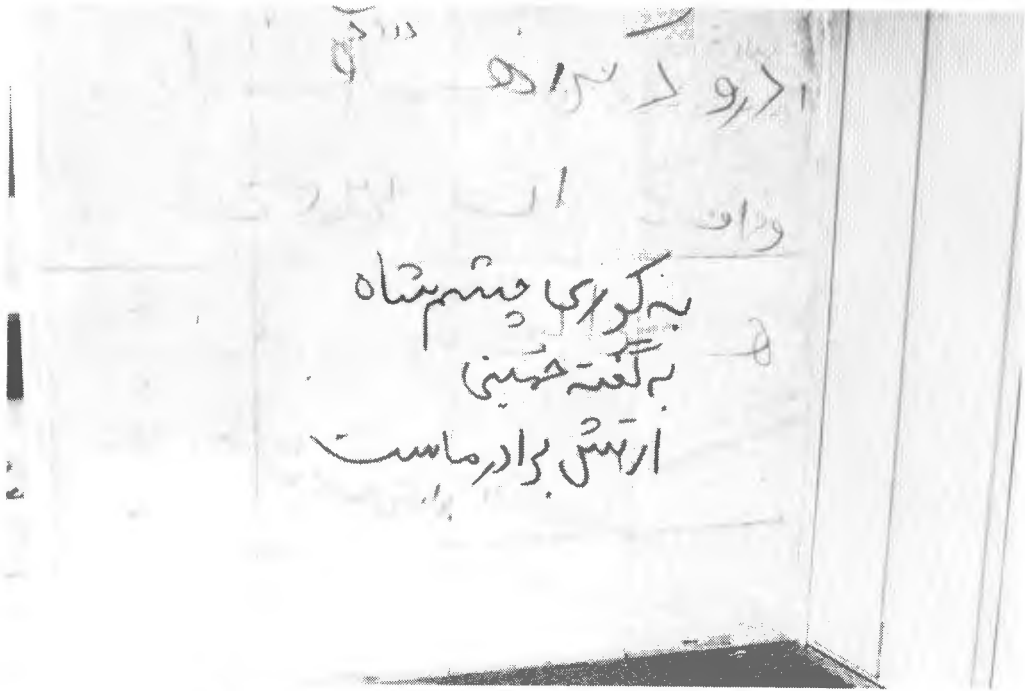

۳۰ دی ۵۷- به دعوت امام خمینی، میلیونها نفر در تهران، شهرستانها و حتی روستاها راهپیمائی کردند و ضمن رأی اعتماد به انقلاب اسلامی، خواهان برقراری حکومت جمهوری اسلامی شدند.

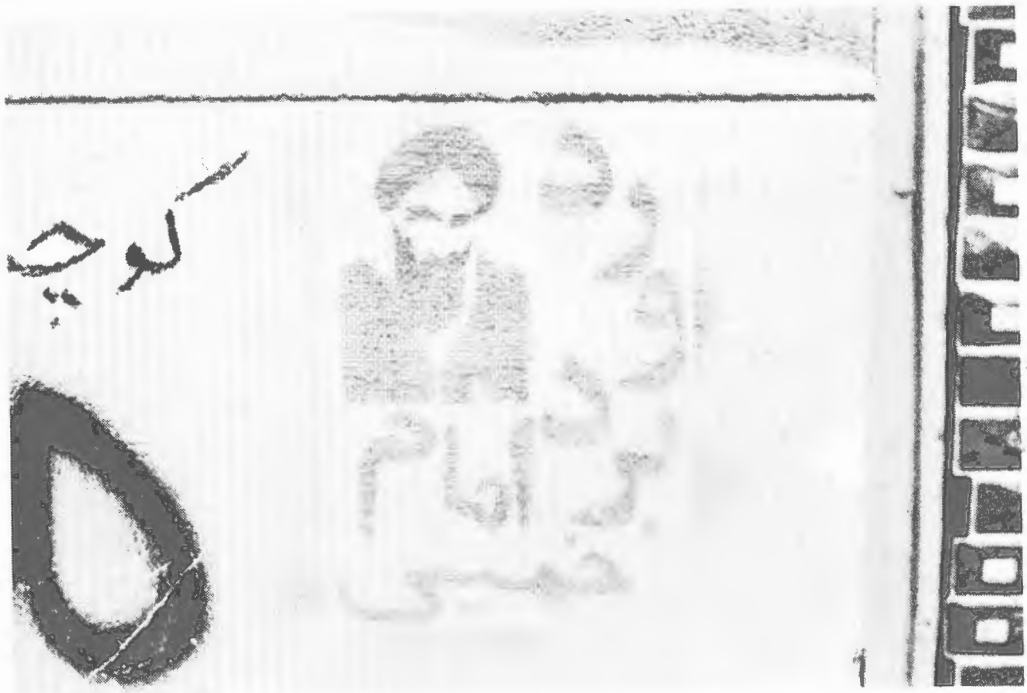
تختیار اجماعی بی اختیار
پیش نوی ایجاد حکومت
جمهوری عدل امامی بفرمان
امام مجاهد و خیرین
۱۳۵۷

امیر شاه امریکائی اعدام باید کرد
میدان کلب تاریخ است
۵۵
سری بقی

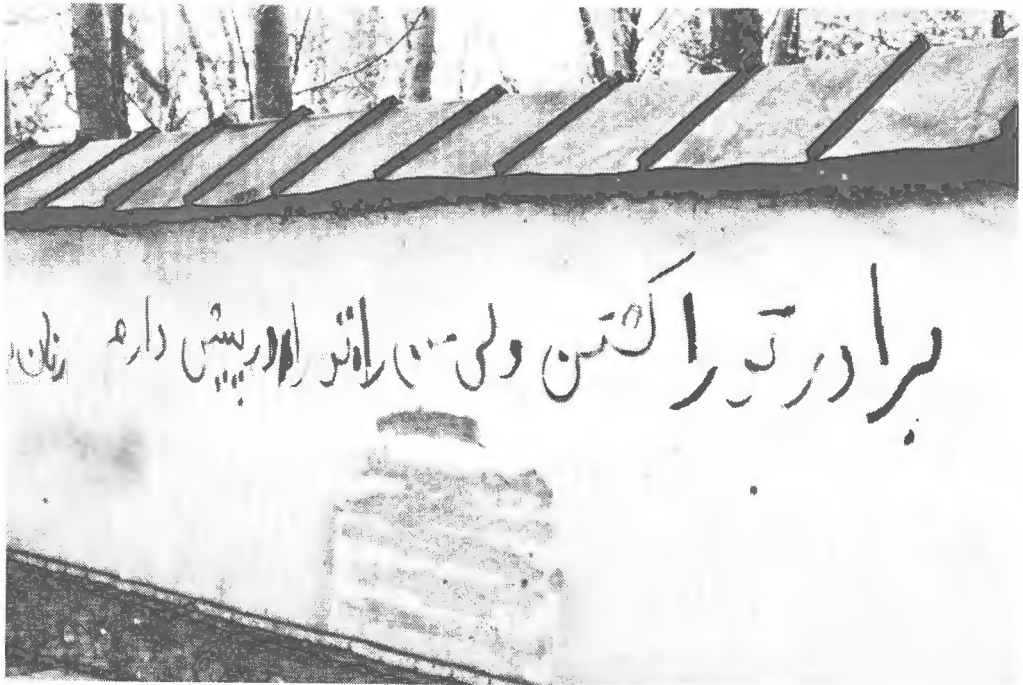

در پی پیام امام خمینی در تاریخ ۲۴ دی ۵۷ راجع به سفارش رفتار برادرانه بین مردم و ارتش؛ همافران، افسران و دیگر واحدهای ارتشی با اعتصابات خود به مخالفت با دولت وقت پرداخته و با توده‌های مردم اعلام همبستگی می‌کردند.

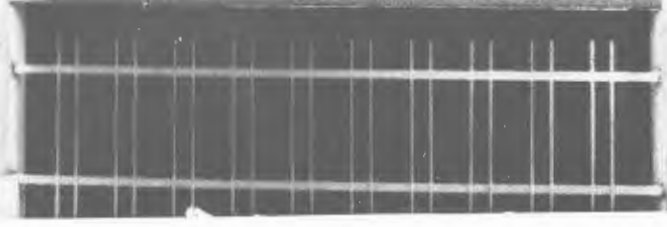

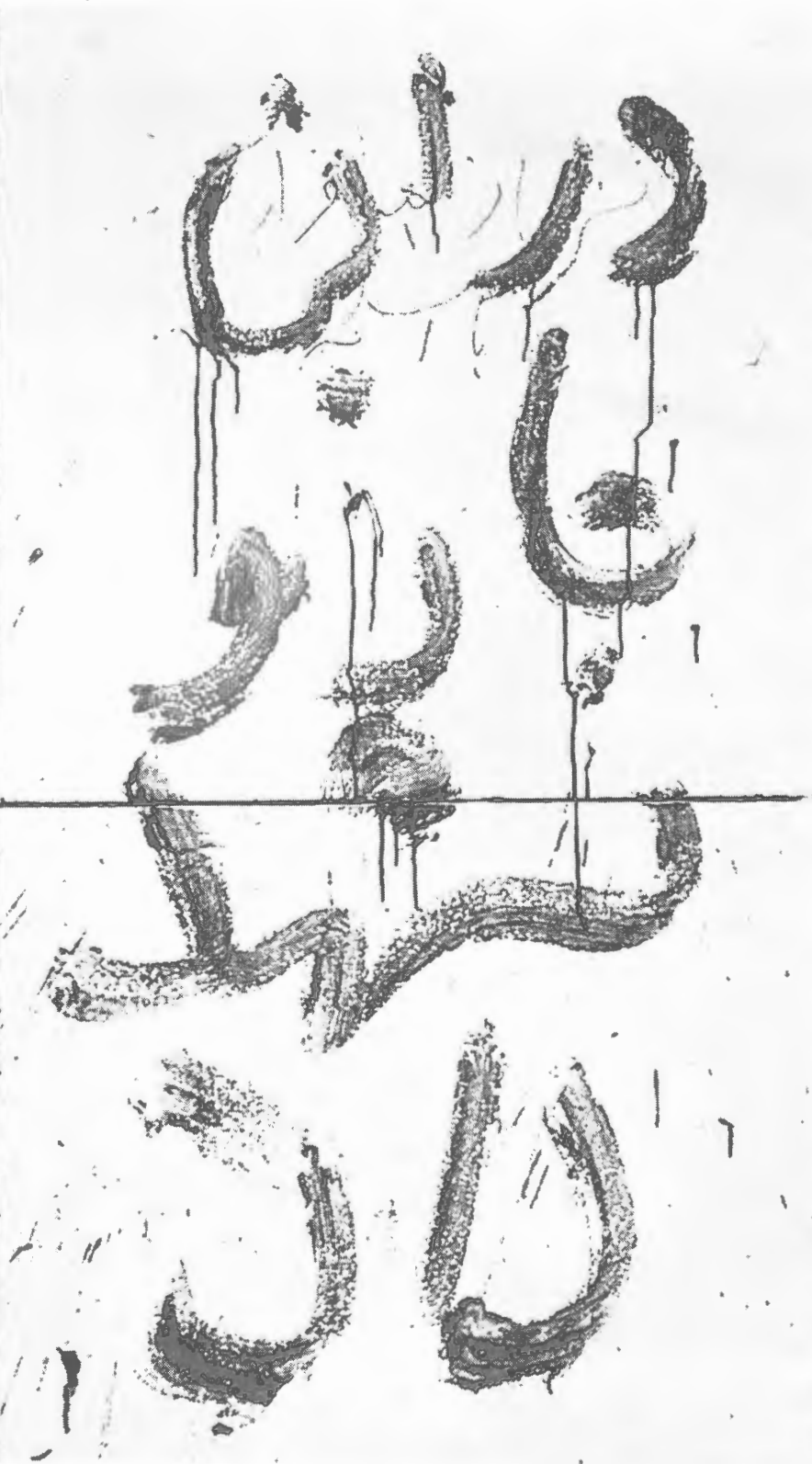
درود بر خسته

بیمارستان و پلوی قون اهنگه لاله ۵۵۵

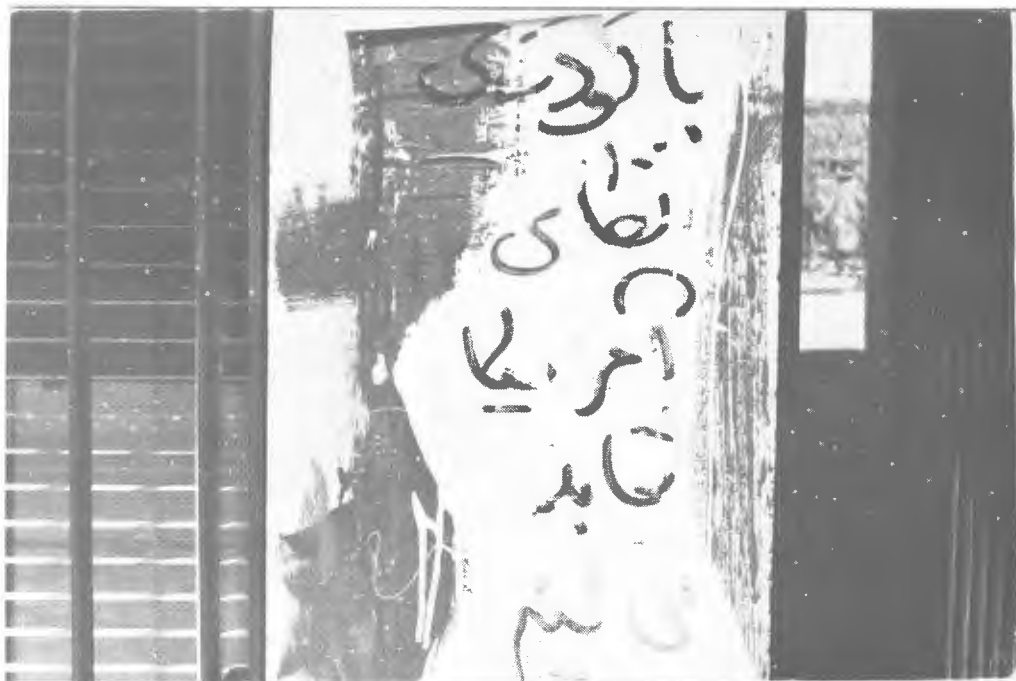

فردا یار شهیدان
داگران در ریم

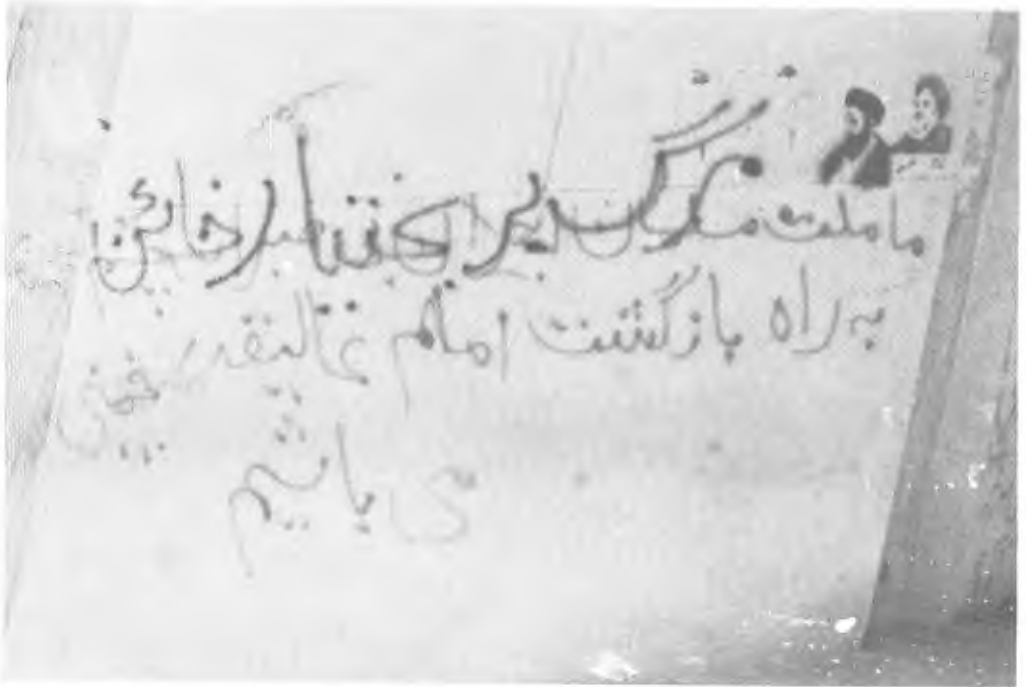
A J 119

Vertical text on the right side of the page, possibly a page number or a title, rendered in a dark, high-contrast font. The text is partially obscured by the image's edge and appears to be a sequence of characters or numbers.

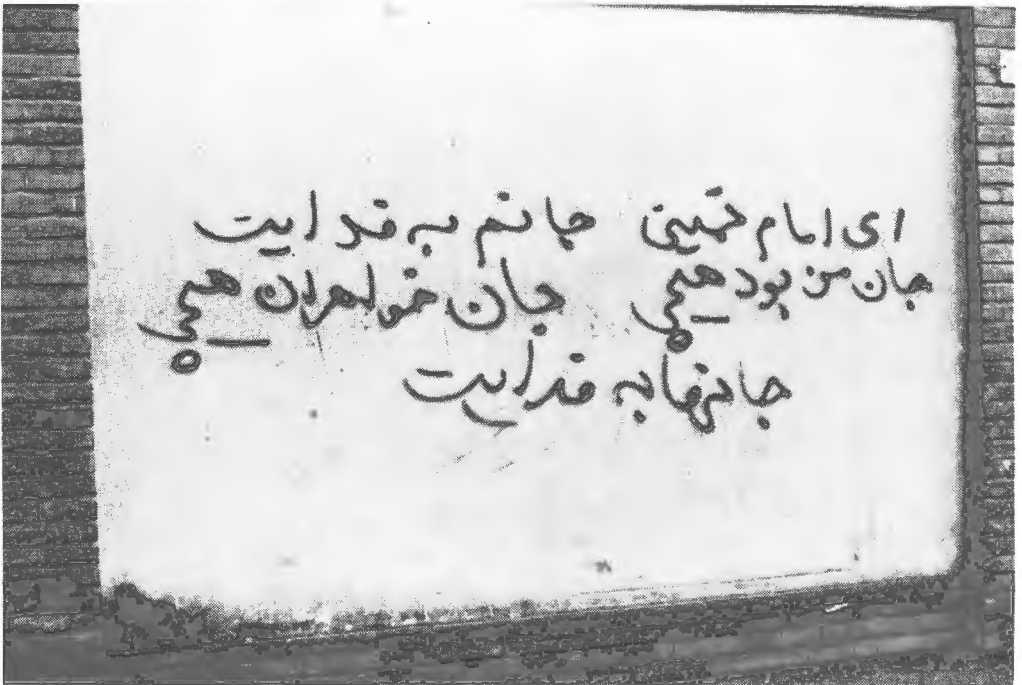

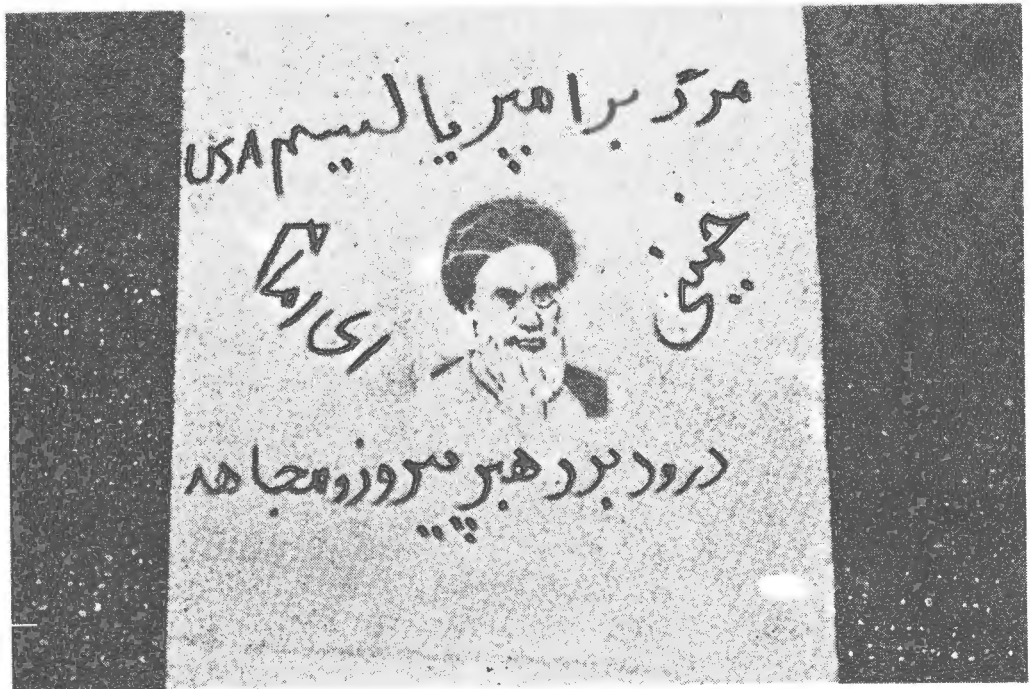
با آمدن هو یزر- معاون فرمانده نیروهای آمریکائی در اروپا- به تهران، امام خمینی اعلام کردند: در صورت شکست دولت بختیار، وقوع یک کودتا محتمل است، ولی با آن مقابله خواهیم کرد.

۱۲- بهمن ۵۷- امام خمینی، پس از پانزده سال تبعید و دوری از وطن، با استقبال عظیم و گرم مردم، وارد ایران شدند.

ملت ایران به هوش باشید که فریب هیله‌های
سیاسی بمقیاد (سنگی اختیار) را از فودا دستورشاده
خاگر والجرای کند. بنفرد و فنامر از ادو ایام خاگر (اشاد)
در هبازاد. حق و طلباد نه بود ادا میرد پید
دیو یزیدی ایران را

بختیار
اختیار

جسٹس من اکتون ٹاؤن گورنمنٹ سہارنپور ونگ باسٹن گھر
 دفتر میسج
 ۸۲۲۲۱
 در نظام ان قانون اساسی
 بافوا عمل کر لیتا
 بقیتار
 قرضی پتہ

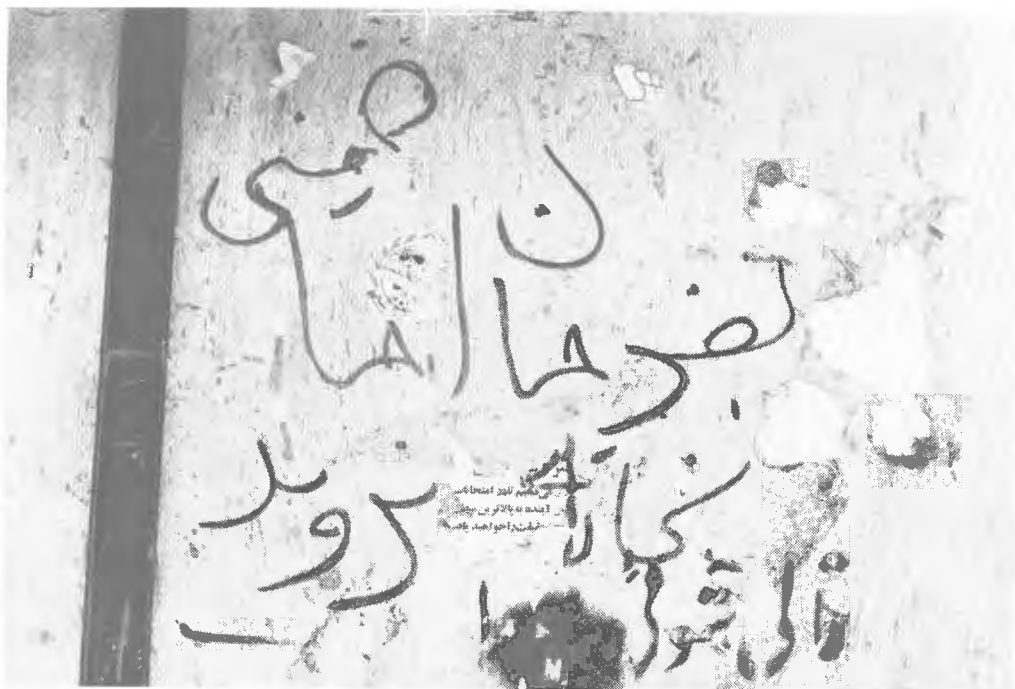
۲۰ بهمن ۵۷ — جنگ خونین لشکر گارد با پرسنل نیروی هوایی؛ در این جنگ همافران با کمک نیروهای مسلح مردمی، حلقه محاصره گارد را شکستند و آنها را عقب راندند.

مهاجران مبارز و نوک
لوحه افکار دجاوید آن اصل عالم
مردم باران

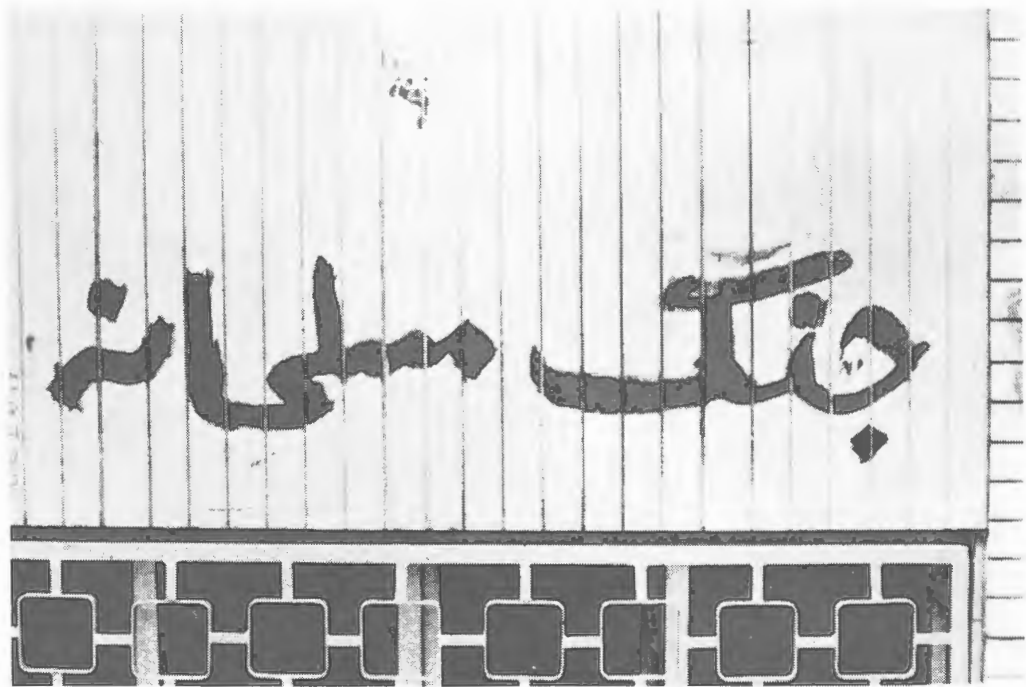
دستب مهاجران میاهد
و نوک دجاوید آن
شهرتند و باران
BOC

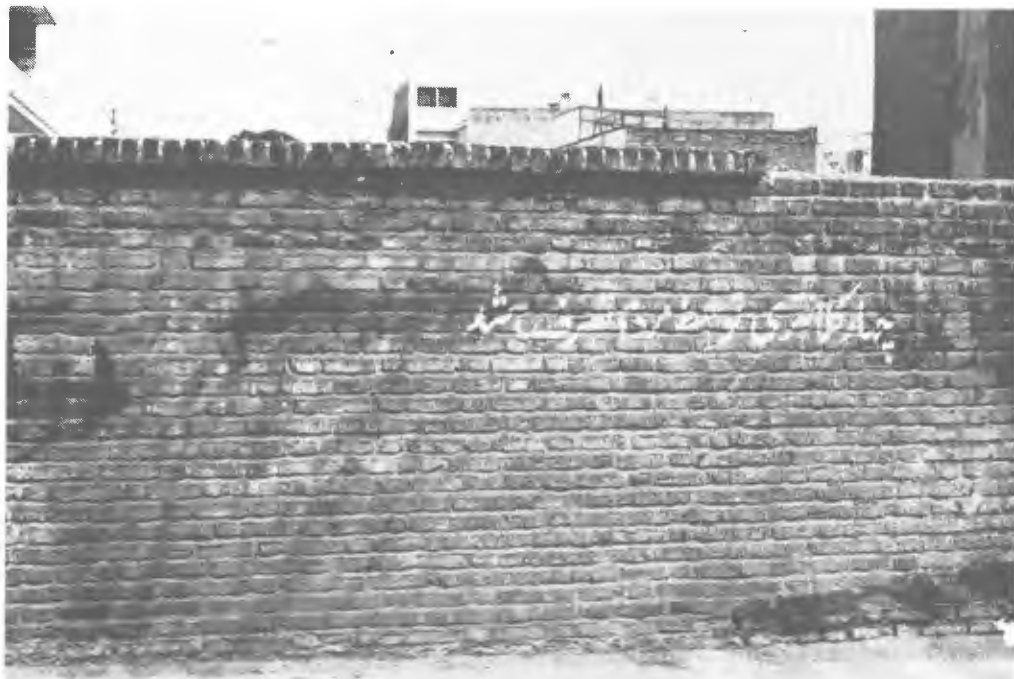
زندگی با و نیروی عوائی

کلیت نظامی
سازمان

۲۱ بهمن ۵۷ — امام خمینی، دستور لغو حکومت نظامی را صادر کردند؛ مردم به خیابانها آمدند و مقررات حکومت نظامی را شکستند.

بجزرات و غنایم بد
آمدن از آن برکت است
در تهرانی این کوچه ها

ما را خلا خود
تغیرت را بدوم
و لیتیم

Pictures from Graffiti of Revolution

Commemorating the 4th Anniversary of the
Victorious Islamic Revolution of Iran

February 1983

**Center for Scientific &
Cultural Publications**

Tehran 1983